

shrI sarasvatI stotram 2 ——ைை—— ஸ்ரீஸரஸ்வதீஸ்தோத்ரம் 2

Sanskrit Document Information

Text title : sarasvatistotram 2 File name : sarasvatistotram2.itx

Category : devii, sarasvatI, devI

Location : doc_devii

Transliterated by : N.Balasubramanian bbalu at sify.com

Proofread by: N.Balasubramanian bbalu at sify.com

Translated by : Commentary N.Balasubramanian bbalu@sify.com

Latest update: August 24. 2013

Send corrections to : Sanskrit@cheerful.com

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

January 10, 2019

sanskritdocuments.org

shrI sarasvatI stotram 2

→0**∕∕**00**<**

ஸ்ரீஸரஸ்வதீஸ்தோத்ரம் 2

யா குந்தே 3 ந்து 3 -துஷார-ஹார த 4 வளா யா ஶுப் 4 ர-வஸ்த்ராவ்ரு'தா யா வீணு வர-த 3 ண்ட 3 -மண்டி 3 த-கரா யா ஶ்வேத-பத் 3 மாஸநா 1 யா ப் 3 ரஹ்மாச்யுத-ஶங்கர-ப்ரப் 4 ரு'திபி: 4 தே 3 வைஸ்ஸதா 3 பூஜிதா ஸா மாம் பாது ஸரஸ்வதீ ப 4 க 3 வதீ நிஶ்ஶேஷை-ஜாட் 3 யாபஹா 1 1

ஸ்ரீமச்சந்த³ந-சர்சிதோஜ்வலவபு: ஶுக்லாம்ப³ரா மல்லிகா-மாலாலாலிதகுந்தலா ப்ரவிலஸந்முக்தாவளீஶோப⁴நா l ஸா்வஜ்ஞாநநிதா³நபுஸ்தகத⁴ரா ருத்³ராக்ஷமாலாங்கிதா வாக்³தே³வீ வத³நாம்பு³ஜே வஸது மே த்ரைலோக்யமாதா ஶுபா⁴ ll 2 ll

ஜய ஜய தே 3 வி த 3 யாலஹரி ஜநநி ஸரஸ்வதி பாலய மாம் அமலே கமலாஸநஸஹிதே அத் 3 பு 4 தசரிதே பாலய மாம் $11\ 3\ 11$

மாதா்மங்க³ளகு³ணஜாலே மநோஜ்ஞஶீலே பாலய மாம் **l** கிரீடகுண்ட³லஸுஶோபி⁴தே கிந்நரகீ³தே பாலய மாம் **ll** 4 **ll**

ப⁴க³வதி பா⁴ரதி கீ³ர்வாணி பந்நக³வேணி பாலய மாம் $oldsymbol{l}$ ஸா்வலோகபாிபூஜிதசரணே ரத்நாப⁴ரணே பாலய மாம் $oldsymbol{l}$ $oldsymbol{l}$ ol

விமலமதே விது⁴மகுடி விபு 3 த 4 க 3 ணூர்சிதசரணயுக 3 ி வித் 3 வந்மாநஸராஜஹம்ஸி வித் 3 யாரூபே ஸரஸ்வதி **॥** 7 **॥**

பு 3 த் 3 தி 4 சாதுரீம் பா 4 ரதி மே பூரய தே 3 வி க்ரு 4 பாலஹரீம் 1 முக்தே வர்த 4 ய மயி நிதராம் முத 3 மநிரும் தி 3 ரு மம ஜநநி 1 8 1

ஸுரமுநிகே 3 யே விதி 4 ஜாயே ஸுஸ்மிதவத 3 நே ருப 4 ஸத 3 நே 1 ஸ்வரமயவீணுபுஸ்தகதா 4 ரிணி பரப் 3 ரஹ்மரூபிணி வாணி 1 1 3 1 1 3 1 1 3 3 1 3 1 3 1 3 1 3 1 3 1 3 1 3 1 3 1 3 1 3 1 3 1 3 1 3 1 3 1 3 1 3 1 3 1 3 2 3 3 3 4 3 5 3

நிராவதி 4 கருணே நிராமயே நித்யே நிர்மலகு 3 ணேஜ்ஜ்வலே $^{f I}$

பரமபாவநி த்வம் மம ஹ்ரு'த 3 யே ப 4 க 3 வதி பா 4 ரதி விஹர ஸதா 3 11 10 11 தாமரஸாஸநமுக 2 நிலயே தா 4 ர்மிகஜநபாலநஸத 3 யே 4 ஸா்வலோகபாிபூஜிதபாதே 3 ரஞ்ஜய பா 4 ரதி மம வாணிம் 11 11 11 காமது 3 கா 4 ப 4 வ நஸ்ஸததம் காஞ்சநமணிமயவிபூ 4 ஷணே 4 ஸாமகா 3 நலோலே ஸுகபோலே மாரதா 3 ம்பி 3 கே பாலய மாம் 11 12 11

Commentary N.Balasubramanian bbalu@sify.com

COMMENTS:- In the following comments these abbreviations are used.

II இதி ஸ்ரீ ஸரஸ்வதீ ஸ்தோத்ரம் ஸம்புர்ணம் **II**

SS -Sivasahasranamam (Padmapuranam with the commentary of Sri Paramasivendra Sarasvati.

LS - Lalithasahasranamam with the commentary of Sri Bhaskaracharya.

BG - Bhagavadgita

All living beings instinctively seek comfort and happiness. They all dislike discomfort and pain. But in life we find that the happiness that we seek eludes us. Even if we find a modicum of happiness, it lasts for a short period only and is followed by a spell of unhappiness. So our scriptures term this kind of happiness as not true happiness but unhappiness only because either it makes one hanker for more of the kind and leaves one restless and not enjoy the happiness on hand or is followed by unhappiness. Krishna wants us to ponder over this fact. He calls this life as a the repository of unhappiness and ephemeral.

BI: 3 BIT 2 OULLOUTH UT BIS ID BG (8-15). The ideal condition will then be to have happiness that is never ending. One would like to have happiness at all times and at all places. Such a condition appears like chimera or a distant dream. But our scriptures say that this need not be so; because our very nature is such happines and wisdom. But then we cannot accept

this statement looking at the condition we find ourselves in now. The reason is said to be that our true nature is veiled by spiritual ignorance. This is stated by Krishna அஜ்ஞாநேநாவ்ரு'தம் ஜ்ஞாநம் தேந முஹ்யந்தி ஜந்தவ: I BG (5-15). This spiritual ignorance is known variously as avidya, ajnanam, maya and prakriti. The power of maya deludes us and makes us believe that we are the mixture of the body and mind and are subject to many ills such as sickness, pain, sorrow etc., that pertain to them. Krishna mentions these and says ஜந்ம-ம்ரு'த்யு-ஜரா-வ்யாதி 4 -து: 3 க 2 -தோ 3 ஷாநுத 3 ர்ஶாநம் 1 (BG-13-8), that one should discern the defects such as birth, death, old age, disease and sorrow that are the hallmark of life. But, truly speaking these ills pertain to the body and mind and not to us the true self. The remedy then is to get the right knowledge. Just like darkness is dispelled by light, ignorance is dispelled by right knowledge. Once the ignorance about Self is removed true knowledge shines. Then we will be able to realise that we are separate from the body/mind complex and the ills that beset the body and mind cannot affect us. Krishna points this out in BG (5-16) as follows.

ஜ்ஞாநே து தத³ஜ்ஞாநம் யேஷாம் நாஶிதமாத்மந: l தேஷாமாதி³த்யவஜ்ஜ்ஞாநம் ப்ரகாஶயதி தத்பரம் ll The question then, is how to get the right knowledge? Firstly one should do the duties prescribed by the scriptures. This first step is necessary as this will cleanse the mind of impurities. சித்தஸ்ய ஶுத்³த⁴யே கா்ம says Shri Shankaracharya in his Vivekachudamani (11). Then one should worship the Lord whom the vedas describe as the repository of all knowledge.

ஈஶாநஸ்ஸா்வவித்³யாநாம் ஈஶ்வரஸ்ஸா்வபூ⁴தாநாம் ப்³ரஹ்மா\$தி⁴பதிா்ப்³ரஹ்மணே\$தி⁴பதிா்ப்³ரஹ்மா ஶிவோ மே\$ஸ்து ஸதா³ஶிவோம் ॥

The Mundaka Upanishad (1.1.9).says

ய: ஸா்வஜ்ஞ: ஸா்வவித் 3 யஸ்ய ஜ்ஞாநமயம் தப: $oldsymbol{\mathsf{I}}$

தஸ்மாதே³தத்³ப்³ரஹ்ம நாம ரூபமந்நம் ச ஜாயதே **II** that He is the omniscient Being. He created Brahma the creator of all beings and taught Him (Brahma) the vedas to enable Him to carry on with the work of creation. The Svetasvataropanishad (6-18) says this as follows.

யோ ப் 3 ரஹ்மாணம் வித 3 தா 4 தி பூர்வம் யோ வை வேதா 3 ம்ஶ்ச ப்ரஹிணேதி தஸ்மை \mathbf{I}

தம் ஹ தே 3 வமாத்மபு 3 த் 3 தி 4 ப்ரகாஶம் முமுக்ஷுர்வை ஶரணமஹம் ப்ரபத் 3 யே $oldsymbol{II}$

The Lord is moved by the sincere devotion of the seeker and grants him the wisdom that helps in destroying the darkness of ignorance. He says this in BG(10-10,11).

தேஷாம் ஸததயுக்தாநாம் ப 4 ஜதாம் ப்ரீதிபூர்வகம் $\mathbf I$ த 3 தா 3 மி பு 3 த் 3 தி 4 யோக 3 ம் தம் யேந மாமுபயாந்தி தே $\mathbf II$

தேஷாமேவாநுகம்பார்தம் அஹமஜ்ஞாநஜம் தம: I நாயையாம்யாத்மபா4வஸ்தோ ஜ்ஞாநதீ³பேந பா4ஸ்வதா II The vedas describe the Lord as having matted hair, three eyes and crystal clear body. When He appeared as DakShinamurty to teach the highest wisdom to the sages He had all these and also a rosary and a book in His hands. The DakShinamurtyupanishat describes His form as follows.

ஸ்ப 2 டிக-ரஜதவா்ணம் மௌக்திகீமக்ஷமாலாம் அம்ரு'தகலாவித் 3 யாம் ஜ்ஞாநமுத் 3 ராம் கராக் 3 ரே 1 த 3 த 4 த 3 -முரக 3 கக்ஷம் சந்த் 3 ரதுட 3 ம் த்ரிநேத்ரம் வித் 4 ரு'தவிவித 4 பூ 4 ஷம் த 3 க்ஷிணமூா்திமீடே 3 1

Such a Supreme Being appears in various forms to enable people to worship Him and to satisfy their diverse tastes. One such form that is popular among all is that of Sarasvati Devi. She is also described as having matted hair, three eyes and crystal clear body. She is also having rosary and a book in Her hands. She is worshipped by other gods like Brahma, Vishnu and Siva. This

is said in the first verse given above. In fact our scriptures say that it is the Supreme Being that appears as Brahma, Vishnu, Shiva etc. cf.,Narayana Suktam (Taittiriyaranyakam, 4.10.13) ஸ ப்³ரஹ்மா ஸ யிவ: ஸ ஹரி: ஸேந்த்³ர: ஸோ\$கூதர: பரம: ஸ்வராட் リ Lord Krishna says that He (the Supreme Being) alone appears as all deities. Any worship offered to any form and name goes to Him alone and He alone grants the wishes of the worshippers through that form. But such worshippers of these various forms do not realise the truth.

யோ யோம் யாம் தநும் ப⁴க்த: ஶ்ரத்³த⁴யா\$ர்சிதுமிச்ச²தி ↓ தஸ்ய தஸ்யாசலாம் ஶ்ரத்³தா⁴ம் தாமேவ வித³த⁴ம்யனும் ▮ BG(7-21).

Whichever form a devotee wishes to worship with faith, I make the faith more firm.

ஸ தயா ஶ்ரத் 3 த⁴யா யுக்த: தஸ்யாராத⁴நமீஹதே 1 லப⁴தே ச தத: காமாந் மயைவ விஹிதாந்ஹிதாந் 1

Possessed of that faith, he engages in the worship of that form and he obtains his desires that are indeed granted by Me alone. Thus, the Supreme being alone that is worshipped as Sharada Devi represents Brahma, Vishnu and Shiva is said in one of Her names in the 108 names நாமாவளி:) as: ப்³ரஹ்ம-விஷ்ணு-ஶிவாத்மிகா l This same name can also be seen in the 108 namavali of Laksmi. The list of 108 names சண்டி³கா, சாமுண்டீ³, வாராஹீ \ She can be worshipped by all, though each one may have different desires, and She will fulfill all those desires. Lalitha Devi has also the name Sarasyathi (LS 703).ஸாஸ்வதீ - ஸாஸ்வதீ ஜ்ஞாநாபி⁴மாநிநீ தே³வதா | ஜ்ஞாநஸமுத்³ரரூபேத்யர்த: | She has the form of DakShinamurti முர்திர்ப் 3 ரஹ்ம-நாராயணுதே 3 ரத் 4 யபகத்வேந ப்ரஸித் 3 தா 4 1 All these show that whom we call as Sarasvati is the very Supreme Being only. This is said as பரப்³ரஹ்மருபிணி in verse No.9 in the poem given in the beginning.

The Mukhapanchasati says that She is also KamakShi. விமலபட கமலகுடி புஸ்தகருத்³ராக்ஷ்யஸ்தஹஸ்தபுடி காமாக்ஷி பக்ஷமலாக்ஷீ கலிதாவிபஞ்சீ த்வமேவ வைரிஞ்சீ Il (Mukhapanchashati - Aryashatakam -92). The verse says that KamakShi alone shines as Sarasvati wearing clean robes who is seated in a lotus flower, has a book and rosary in her beautiful hands, has charming eyes and holds the veena in Her hands.

She is also known as Sharadha Devi. She is seen at Shringeri temple with chinmudra (in which the thumb and index finger are joined together and the three other fingers stand apart), rosary, a book and a pot containing nectar. The Kamalajadayitashtakam (கமலஐத³யிதாஷ்டகம்1) composed by the late acharya Shri Nrisimha Bharati Swamigal of Shringeri describes Her form as follows.

வித்³யாமுத்³ராக்ஷமாலாம்ரு'தக⁴ட-விலஸத்பாணி-பாதோ²ஜஜாலே வித்³யாதா³ந-ப்ரவீணே ஜட³-ப³தி⁴ர-முகே²ப்⁴யோ **5**பி ஶீக்⁴ரம் நதேப்⁴ய: l காமாதீ³நந்தராந் மத்ஸஹஜ-ரிபுவராந் தே³வி நிர்மூல்ய வேகா³த் வித்³யாம் ஶுத்³தா⁴ம் ச பு³த்³தி⁴ம் கமலஜ-த³யிதே ஸத்வரம் தே³ஹி மஹ்யம் ll வித்³யாமுத்³ரா = chinmudra or jnanamudra as mentioned above. The thumb represents Paramatma or the Supreme Being described as the

size of the thumb (for the purpose of meditataion) in the Katha Upanishad (II-1-12) in the following mantra.

அங்கு³ஷ்டமத்ரபுருஷோ மத்⁴யே ஆத்மநி திஷ்ட²தி ↓ ஈஶாநோ பூ⁴தப⁴வ்யஸ்ய ந ததோ விஜிகு³ப்ஸதே↓ஏதத்³வை தத் ↓ The mudra represents the merging of the jivatma and Paramatam that

is implied by the mahavakyam. The three fingers represent the three bodies (gross, subtle, causal). The jivatma, represented by the index finger, has to get free of the bodies to realise its identity with the Paramatma, represented by the thumb. Sharadha Devi has this

The AkShamalikopanishat (அக்ஷமாலிகோபநிஷத்) gives the procedure for purifying the rosary or the string of beads. In this procedure one invokes each letter of the alphabet in each bead and does puja. Thus the first letter is அ and the last letter is ക. Tha name AkSha (到碼) represents all the letters of the alphabet. The letters are arranged either in the ascending order or descending order. So, we have the string having either 54 beads standing for the 54 letters or 108 beads representing both the orders. பஞ்சபி 4 ர்க 3 வ்யை: க 3 ந்தோ 4 த 3 கேந ஸம்ஸ்நாப்ய, தஸ்மாத் ஸௌங்காரேண பத்ர கூர்சேந ஸ்நாபயித்வா, அஷ்டபி 4 ர்க 3 ந்தை: 4 ஆலிப்ய, ஸுமந: ஸ்த 2 லே நிவேர்ய, அக்ஷத-புஷ்பைராராத் 4 ய, ப்ரத்யக்ஷமாதி 3 க்ஷாந்தைர்வர் 2 ணர்பா 4 வயேத் 1 Sarasvathi Devi uses the rosary for japa just to inspire us to do japa and gain purity of the mind. A pure mind is a prerequisite for acquiring and assimilating spiritual wisdom. The qualities that characterise a pure mind that qualifies for receiving spiritual teachings from a guru are given in detail in chaptres 13 and 16 of Gita. Krishna calls these qualities as divine qualities or തെട്ട³ഖ് ஸம்பத். She has வித்³யா a book, indicating the scriptural

knowledge. This is said as ஸா்வஜ்ஞாநநிதா³நபுஸ்தகத⁴ரா in verse No.2 in the poem given in the beginning. She is ready to give the vedic wisdom to one who worships her with devotion. This was indicated above in the verses BG(10-10,11). The famousTamil poetess Avvaiyar gives a deligtful meaning to Sarasvathi holding a book made of handful of palm leaves in Her hand. Avvaiyar says it is to show that what even She has learnt is only a handful and what is not learnt is vast as the universe. So one should never become puffed up with one's learning. Then, pot of amrita or nectar symbolising mokSha or liberation. So, if we do japa and get a pure mind, learn the scriptues from a qualified guru and understand the teachings and also worship Her She will bless us with spiritual wisdom which will lead us to liberaton.

In the last line of the verse வித்³யாம் ஶுத்³தா⁴ம் ச பு³த்³தி⁴ம் கமலஜ-த³யிதே ஸைத்வரம் தே³ஹி மஹ்யம் **II** the spiritual seeker prays to Her to bless him with a pure mind and knowledge. He prays for வித்³யா or knowledge. The Mundaka upanishat divides knowledge into two categories - the inferior one and the superior one.

த் 3 வே வித் 3 யே வேதி 3 தவ்யே இதி ஹ ஸ்ம யத் 3 ப் 3 ரஹ்மவிதோ 3 வத 3 ந்தி பராசைவாபரா ச $^{f l}$

தத்ராபரா ரு'க் 3 வேதோ 3 யஜுர்வேத 3 ஸாமவேதோ 3 5த 2 ர்வவேத 3 மிக்ஷாகல்போ

வ்யகரணம் நிருக்தம் $extit{e}^2$ ந்தோ 3 ஜ்யோதிஷமிதி $extit{l}$ அத 2 பரா யயா தத 3 க்ஷரமதி 4 க 3 ம்யதே $extit{ll}$

The former one represents the secular knowledge that includes the sciences, literature, grammar etc. This is termed as அபரா வித்³யா or the inferior knowledge. This is named "inferior" because any amount of this knowlege may help one to gain name, fame and perhaps lot of wealth but will not lead to liberation or mokSha. Sankaracharya, in his commentary says that the lower knowledge is ignorance only that has to be eradicated, inasmuch as nothing in

reality is known by knowing the objects of ignorance.

அபரா ஹி வித்³யா அவித்³யா, ஸா நிராகர்தவ்யா l தத்³விஷயே ஹி விதி³தே ந கிஞ்சித்தத்த்வதோ விதி³தம் ஸ்யாதி³தி l Liberation can be had by acquiring the spiritual knowledge only. There is no other means to gain liberation. Our scriptures very firmly assret this fact. தமேவம் வித்³வாநம்ரு'த இஹ ப⁴வதி நாந்ய: பந்தா² வித்³யதே **5**யநாய l (Purushasuktam, No. 17) We worship Sarasvati for granting us both types of knowledge.

She is described as Vak Devi or as the Goddess presiding over the power of speech. The popular hymn Shyamaladandakam says that if one meditates on Her holding a rosary of crystal beads, a book that represents essence of wisdom, a hook or goad and a noose then he will become a great poet. From his mouth will flow words in the form of prose and poetry.

பாணிபத் 3 மத் 3 வயேநாக்ஷமலாமபி ஸ்பா 2 டிகீம் ஜ்ஞாநஸாராத்மகம் புஸ்தகம் சாங்குஶம் பாஶமாபி 3 ப் 4 ரதீ யேந ஸஞ்சிந்த்யஸே, தஸ்ய வக்த்ராந்தராத் 3 க 3 த் 3 யபத் 3 யபத் 3 யாத்மிகா ப 4 ரதீ நி:ஸரேத் 11

The Rig veda worships Her as Vak Devi.

ஓ ப்ரணே தே 3 வீ ஸரஸ்வதீ வாஜேபி 4 ர்வாஜிநீவதீ 1 த 4 நாமவித்ர்யவது 1 ஓ 1 (Rig veda. 6.5.12). Lord Shiva is also known as such. One of HIs names to be seen in the list of His 108 names and also in the 1008 names is கி 3 ரிய: - கி 3 ரி ப 4 க்தாநாம் வாசி ஸகலவித் 3 யாப்ரவசந நிக் 3 ரஹாநுக் 3 ரஹ ஸாமர்த் 2 ய ப்ரதா 3 நேந வஸதி இதி கி 3 ரிய: 1

She is also known as Medha Devi (மேதா⁴தே³வீ). Medha implies intellectual brilliance and also retentive power. The Medha Suktam (மேதா⁴ஸூக்தம்) in the Taittiriya Aranyakam (4.10.41-44) praises Her and says that one who receives Her grace becomes a sage, wealthy and obtains various other riches. He gets the spiritual enlightenment by which he crosses the ocean of samsara. த்வயா ஜுஷ்ட ரு'ஷிர்ப⁴வதி தே³வீ த்வயா ப்³ரஹ்ம்\$\$\$க³த்பூரீருத த்வயா I

த்வயாஜுஷ்டஶ்சித்ரம் விந்த 3 தே வஸு ஸா நோ ஜுஷஸ்வ த் 3 ரவிணேந மேதே 4 l

Thus the worship of Sarasvati Devi is necessary to have a happy life in this world and also to get relief from the frightful cycle of birth and death. Let us wind up this short piece with a prayer to Her.

ஸா்வமங்க 3 ளமாங்க 3 ல்யே ஶிவே ஸா்வாா்த 2 ஸாதி 4 கே 3 ஶாரண்யே த்ா்யம்ப 3 கே கௌ 3 ாி நாராயணி நமோ 3 ஸ்து தே 3 (Devimahatmya, XI,9.)

O auspicious One! You are the source of all auspiciousness. You are the accomplisher of all cherished desires. You are the giver of refuge. You possess the eye of wisdom and beautiful form. O You Power divine! salutations to You.

→0**○**0**○**

shrI sarasvatI stotram 2
pdf was typeset on January 10, 2019

>>○

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com